

Eğitim ve Teknoloji

Education & Technology

dergi web sayfası: <http://dergipark.gov.tr/egitek>

Değer Yönelimlerine İlişkin Faktörlere Yönelik Sınıf Öğretmenleri Üzerine Bir Uygulama

Suadiye YEŞİLTEPE a, Berna KORUCUK *b

^a Öğretmen, Cumhuriyet İlkokulu, Bulancak / Giresun, Emiryasiltepe5@gmail.com

Orcid No: 0000-0003-1709-1482

^b Öğretmen, İcilli İlkokulu, Bulancak / Giresun, bkorucuk28@gmail.com

Orcid No: 0000-0001-5963-2668

Öz

Son dönemlerde insan davranışlarını şekillendirmek ve izah etmek için değerler önemli olmakla birlikte toplumsal yapının sürdürülebilir olması ve yaşamın bir parçası haline gelmesi dolayısıyla değerlerin kazandırılmasında değer yönelimleri eğitim süreçlerinin önemli bileşenleri haline gelmiştir. Öyle ki güncel çalışmalara bakıldığında değerlerin sosyal bilimlere yönelik araştırma konusu kapsamında işlendiği görülmektedir. Çünkü değerler bireylerin duygu, düşünce ve davranışlarını içine alan bir yapıda olması değerler yönelimi üzerindeki etkiyi artıran bir unsur olarak karşımız çıkmaktadır.

Yukarıda verilen öneminden ötürü bu çalışmada sınıf öğretmenleri gözüyle değer yönelimlerine ilişkin faktörlerin belirlenmesi hedeflenmiştir. Belirlenen sorunların önem düzeylerinin tespit edilmesi için Giresun ilinde çalışan sınıf öğretmenlerine uygulama yapılmıştır. Kompleks bir sorun olarak görülen bu hususlardaki aksaklıkların giderilmesi için Çok Kriterli Karar Verme Yöntemlerinden (ÇKKV), Analitik Hiyerarşi Prosesi (AHP)'den yararlanılmıştır. AHP yönteminden elde edilen analiz sonuçlarına göre değer yönelimlerinde en önemli faktörler sırasıyla "Geleneksellik", "Yardımseverlik" ve "Güvenlik" olmuştur. En az öneme sahip olan değerler yönelimlerine ilişkin faktörler ise sırasıyla "Başarı", "Uyarılım / Dürtü", "Yaşamdan Haz Alma", "Uyma" ve "Evrensellik" olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Değerler Ölçeği, Sınıf Öğretmenleri, AHP Yöntemi

An Application on Classroom Teachers for The Factors of Value Orientations

Abstract

Although values are important to shape and explain human behaviors in recent years, value orientations have become important components of education processes in gaining values due to the sustainability of social

* Sorumlu Yazar

structure and becoming a part of life. In such a way, when the current studies are examined, it is seen that values are processed within the scope of research subject to social sciences. Because, the fact that values have a structure that includes the feelings, thoughts and behaviors of individuals appears as an element that increases the effect on values orientation. Due to the importance given above, in this study, it is aimed to determine the factors related to value orientation in the eyes of classroom teachers. In order to determine the importance levels of the identified problems, an application was made to classroom teachers working in Giresun Province. Multi-Criteria Decision Making Methods (MCDM) and Analytical Hierarchy Process (AHP) were used to eliminate the flaws in these issues, which are seen as a complex problem. According to the analysis results obtained from the AHP method, the most important factors in value orientations were "Traditionalness", "Helpfulness" and "Safety", respectively. The factors related to values orientations that have the least importance are respectively "Achievement", "Stimulation / Impulse", "Enjoying Life", "Conformity" and "Universality".

Keywords: Values Scale, Classroom Teachers, AHP Method.

Giriş

Günümüzde toplumsal unsurlara bağlı olarak aynı zamanda eğitim ve öğretim faaliyetlerindeki gelişmeler neticesinde bireylerin duygu, düşünce ve davranışlarında değerler önemli bir bileşen olarak görülmektedir. Ayrıca toplumsal yapının sürekliliği ve sürdürülebilirliği için değer eğitimi kavramı son dönemde fazlaca kullanılmaya başlanmış ve bu eğitim sürecinin bir parçası olan değer yönelimleri kilit bileşenler haline gelmiştir. Değer toplumsal ve kişisel olarak bir davranış şekline ve yaşam hedefine yönelik kalıcı inançlar olarak tanımlanmıştır (Rokeach, 1973). Başka bir tanımda ise değer kavramını Halstead ve Taylor, (1996) şu şekilde ifade etmiştir; değer biçilen eylem ve inançlara davranışlar ile rehberlik eden aynı zamanda düşüncelere, temel inançlara, hayat felsefesine ve standartlara gönderimlerde bulunmak için kullanılan unsurlardır. Bütün bu düşünceler, idealler, inançlar kişisel kimlikle yani kişisel bütünlük ile doğrudan ilişkili kavramlardır.

Diğer tanımda ise bu kavramı Erden (2008), bir taraftan gruplar arası diğer taraftan grup içi şeklinde farklılaşabileceğini belirtmiştir. Değerler mevcut sistemin oluşturduğu politik ortam yaşam ve düşünme biçimi, üretim şekline yönelik olarak farklılaşabilmektedir. Örnek olarak küresel problemler ile başa çıkabilmek için hoşgörü, işbirliği, toplam kalite, insan hakları, çevre bilinci gibi değerler bireylerde değişen dünya ile baş etmeye yönelik unsurları ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır (Mehmedoğlu, 2006). Ancak toplumun büyük bir hızla değişim ve gelişim gösterdiği günümüzde durağan bir yapıda olmayan değerlerde de birtakım değişiklikler olmuştur. Toplumlarda meydana gelen değişimler toplumun bir parçası olan kurum ve kuruluşlarla birlikte değerler de buna paralel olarak değişecektir (Pighin, 2005, akt, Yıldırım, 2020). Balat ve Dağal (2011), ise değerleri; eğitim, kültürel unsurlar, deneyim ve yaşadığımız çevreye göre farklılık gösterdiğini aynı zamanda değerlere yönelik bilgilerin bütün hayat boyunca devam ettiğini belirtmiştir. Ancak ilk bilgilerin erken dönemde kazanıldığını söylemiş bu süreçten sonrada değerlere yönelik değişimlerin olabileceğini fakat ilk yani temel değerlerin oluştuğunu ifade etmiştir.

Tüm bu unsurların istenilen düzeyde yapılandırılması ve sorunlara yönelik çözüm önerilerinde bulunmasında değerler eğitimi önemli anahtar bileşenlerdendir. Bu çerçevede değerler eğitimi ilk olarak ailede başlamasının yanında aileye değerler eğitimi konusunda ve bu konunun sürdürülebilirliğinde önemli sorumluluklar düşmektedir (Yıldırım, 2020). Çünkü değerler eğitim kavramı, eğitimin genel hedeflerine yönelik her zaman bu unsurların içerisinde olduğunu fakat değerler eğitiminin nasıl öğretilmesi belirtilmemesinden eksik kaldığını söylemiştir. Ancak bu eğitimin planlı bir şekilde değil örtük olarak formal eğitimin içerisinde olduğunu belirtmiştir (Öztürk, 2009).

Güngör (1998) ve Yapıcı (2009), göre ise değerler bireyin çevresini ve kendisini anlama ve algılamaya zemin hazırlamasını sağlayan, tutumları ve tercihleri etkilediği için davranışlara yön veren referans noktaları olduğunu belirtilmiştir. Alpöge, (2011), ise öğretmenin yaklaşımının, öğretme-öğrenme faaliyetlerinde çocuklara öğretilen ile onları değiştirmesinde yeni bir davranış şekli oluşmasında yardımcı olduğu için çok önemli olduğunu vurgulamıştır. Oysaki değerler sabit olmaya yatkın olsa bile, birey kendi davranışları ile değerleri arasında dışarıdan sağlanan yeni bir bilgi ile tutarsızlık olduğunu fark ettiğinde veya kendi var olan değer sistemi üzerinde tutarsızlık olduğunu tespit ettiğinde değerler değişime uğramaktadır. Schwartz'ın değerler sisteminde var olan bir değerdeki artma yanında var olan değer artmasını sağlamakta, karşısında var olan değer ise düşmesine sebep olmaktadır (Bardi, vd., 2009).

Schwartz (1992), sınıf öğretmenlerinin değer yönelimlerini tespit etmek amacıyla 10 temel değer olduğunu belirtmiştir. Bu değerler; "güç", "başarı", güvenlik, uyma, yaşamdan haz alma", "uyarılım / dürtü", "evrensellik "özyönelim", "yardımseverlik" ve geleneksellik" olmak üzere 10 temel değer olduğunu belirtmiştir. Güç; saygınlık ve sosyal statü elde etme ile insanlar ve kaynaklar üzerinde denetim ve kontrol kurmayı, başarı: sosyal sıfatlara ilişkin bireysel ehliyet göstermeyi, yaşamdan haz alma; beğeni ve tatmin sağlamayı, uyarılım / dürtü; yenilik ve heyecan arayışını, geleneksellik; geleneksel olarak din ve kültürün sağladığı fikir ve alışkanlıklara bağlılık ve saygıyı, evrensellik; tüm doğayı ve insanların iyiliğini kollama anlayışını, güvenlik; bireyin kendi güvende hissetmesi ile toplum ve ilişkiler ağını, özyönelim; araştırma ve seçim yaparken bağımsız hareket ve düşünceyi, iyilikseverlik; kişinin hayatında var olan bireylerin iyiliğini gözetmeyi, uyma ise toplumun kural ve beklenen sosyal istekleri sağlamayı ve toplum kurallarına zarar verecek eğilimleri kısıtlamayı ifade eder (Yapıcı vd., 2012).

Çok çeşitli değişkenden ve faktörden etkilenen değer yönelimleri üzerinde önemle ve dikkatle durulması gereken konulardan birisidir. Mehmedoğlu (2006), değerlere yönelik çalışma yapmanın temel amaçlarından birisini, bireylerde var olan değer yönelimlerinin tespit edilmesi bu yönelimlerin bireyin davranış, tutum, roller aynı zamanda toplumsal deneyim ile ilgili etkileşimlerini ortaya çıkarmak olduğunu belirtmiştir.

Tüm bu unsurlardan yola çıkarak sınıf öğretmenleri üzerinde değer yönelimlerinin önem derecelerinin belirlenmesi bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Karmaşık ve kompleks bir

problem olan değer yönelimleri sorunlarının çözümünde Çok Kriterli Karar Verme yöntemlerinden birisi olan AHP'den faydalanılmıştır.

Çalışmanın ikinci bölümünde değer yönelimlerine yönelik literatür araştırılmış, ilerleyen bölümde araştırmada faydalanılan AHP yöntemi anlatılmış, dördüncü bölümde ise çalışmanın yöntemi probleme uygulanmış, beşinci bölümde önerilerin de yer aldığı sonuç bölümüyle araştırma bitirilmiştir.

Günümüzde sınıf öğretmenlerine yönelik değerler yönelimine ilişkin sınırlı sayıda çalışma mevcuttur. Bu çerçevede sınıf öğretmenlerine özelinde değerler yönelimi konusunda yapılan çalışmalardan bazıları şunlardır; Mehmedoğlu, (2004), araştırmasında öğretmenlerin değer yönelimlerine ilişkin çalışma yapmış en önemli unsurun evrensellik olduğunu belirtmiştir.

Hooli ve Shammari (2009), çalışmasında en önemli değer yönelim değerinin yardımseverlik olduğunu söylemişlerdir. Memiş ve Gedik (2010), sınıf öğretmenleri üzerine yapmış olduğu incelemede en önemli değerler yöneliminin evrensellik olduğunu tespit etmişlerdir. Yapıcı vd., (2012), sınıf öğretmeni adayları üzerine yaptığı çalışmada en önemli değerler yöneliminin evrensellik olduğunu tespit etmişlerdir. Yıldırım, (2020), sınıf öğretmeni adayları üzerine yapmış olduğu çalışmada benimsedikleri değerlerin sırasıyla en çok “vatanseverlik” ve “bağımsızlık” değerlerinin olduğunu ifade etmiştir.

Yapılan literatür taramasında sınıf öğretmenleri özelinde değer yönelimlerine ilişkin sınırlı sayıda çalışmanın olması araştırmayı önemli kılmaktadır. Yine kullanılan yöntem ve çalışmanın konu alındığı il itibari ile başka bir çalışmanın olmaması da çalışmayı diğer çalışmalardan farklı kılmakta bu noktadan hareketle çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Değer yönelimlerini yukarıda verilen öneminden yola çıkarak Giresun ilinde görev yapan sınıf öğretmenleri üzerinde değer yönelimlerinin önem derecelerinin belirlenmesi bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Karmaşık ve kompleks bir problem olan değer yönelimleri sorunlarının çözümünde Çok Kriterli Karar Verme yöntemlerinden birisi olan AHP'den faydalanılmıştır.

Yöntem

Bu bölümde çalışmanın yöntemi olan AHP 'den bahsedilmiştir.

Analitik Hiyerarşi Prosesi (AHP) Yöntemi

1977 tarihinde Saaty tarafından uygulanan yöntem karmaşık ve kompleks problemlerin çözümünde yoğun bir biçimde faydalanılan Çok Kriterli Karar Verme (ÇKKV) yöntemlerinden biridir. Özbek ve Eren (2012), çalışmalarında yöntemi seçenekler içerisinde karar verenlerin tespit ettiği ölçüler çevresinde karar seçeneklerinin öncelik sırasına göre sıralayan bir yöntem olduğunu ifade

etmişlerdir (Memiş vd., 2019). Erdal ve Korucuk (2018), AHP'yi sübjektif unsurlarında dikkate alması sebebiyle diğer yöntemlerden farklı kılındığını belirtmişlerdir.

AHP yönteminin uygulama aşamaları şu şekildedir: (Saaty, 2008, Clemen ve Reilly, 2013, , Yapraklı ve Erdal, 2015, Korucuk ve Memiş, 2018, Memiş vd., 2019 ve Korucuk, 2019).

Adım 1: Kriterler, alternatifler ve amacın verildiği aslında karar probleminin belirlendiği adımdır.

Adım 2: Kriterler arası karşılaştırma matrisi oluşturulur. Saaty'nin 1-9 önem ölçeğinin kullanıldığı adımdır.

Adım 3: Kriterlerin yüzde önem dağılımlarının tespit edildiği adımdır ve Denklem (1)'den yararlanılarak çözümlenir.

$$b_{ij} = \frac{a_{ij}}{\sum_{i=1}^n a_{ij}} \quad (1)$$

$$C = \begin{bmatrix} c_{11} & c_{12} & \dots & c_{1n} \\ c_{21} & c_{22} & \dots & c_{2n} \\ \cdot & & & \cdot \\ \cdot & & & \cdot \\ \cdot & & & \cdot \\ c_{n1} & c_{n2} & \dots & c_{nn} \end{bmatrix}$$

$$w_i = \frac{\sum_{j=1}^n c_{ij}}{n} \quad (2)$$

Adım 4: Kriter karşılaştırmalarındaki tutarlılık ölçülür.

AHP ile tespit edilen Tutarlılık Oranı (CR) ile ifade edilir.

$$D = \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & \dots & a_{1n} \\ a_{21} & a_{22} & \dots & a_{2n} \\ \cdot & & & \cdot \\ \cdot & & & \cdot \\ \cdot & & & \cdot \\ a_{n1} & a_{n2} & \dots & a_{nn} \end{bmatrix} \times \begin{bmatrix} w_1 \\ w_2 \\ \cdot \\ \cdot \\ \cdot \\ w_n \end{bmatrix}$$

$$E_i = \frac{d_i}{w_i} \quad i = 1, 2, \dots, n \quad (3)$$

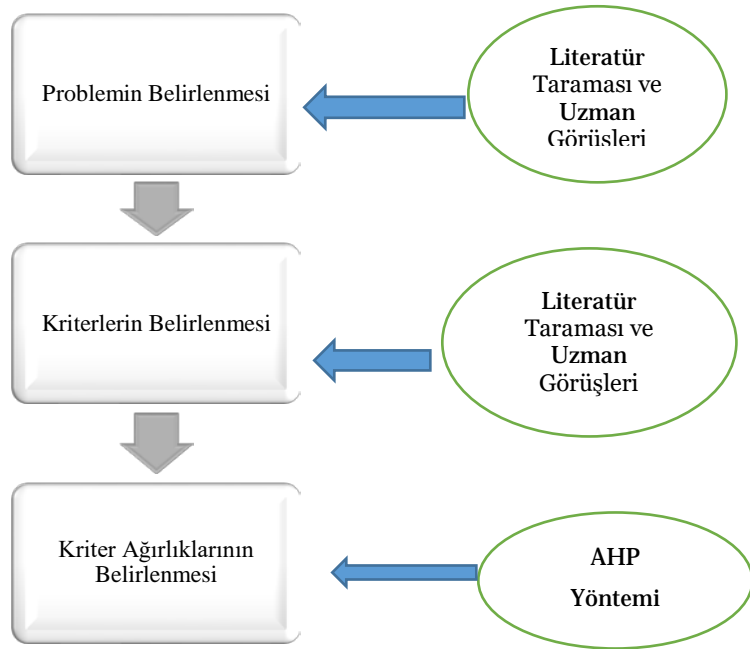
$$\lambda = \frac{\sum_{i=1}^n E_i}{n} \quad (4)$$

λ hesaplandıktan sonra Tutarlılık Oranı (CI), Denklem (5)'den faydalanılarak hesap edilir.

$$CI = \frac{\lambda - n}{n - 1} \quad (5)$$

$$CR = \frac{CI}{RI} \quad (6)$$

Elde edilen CR değeri 0,10'dan küçük ise karar vericilerin yapmış olduğu karşılaştırmaların tutarlı olduğunun bir göstergesidir.

Şekil 1. AHP uygulama aşamaları

Bulgular

Çalışmada, Giresun'da görev yapan sınıf öğretmenlerinin değerler yönelimlerinin tespit edilmesi ve belirlenen sorunların önem derecelerinin saptanması için uygulama gerçekleştirilmiştir. Sınıf öğretmenleri için değer yönelimleri önem derecelerinin değerlendirilebilmesine yönelik çok kriterli karar modeli oluşturulmuştur. Şekil 1 ile ifade edilen model de AHP yöntemi uygulama adımları verilmiştir. Şekil 1.'den anlaşılacağı üzere uzman görüşleri ile literatür taramasından yararlanılarak değerler yönelimleri belirlenmiştir. Belirlenen kriterler aynı önem düzeyinde olmadığından faktörlerin ağırlıklandırılmasına gerek duyulmuştur. Bu çerçevede, AHP yöntemi ile sınıf öğretmenlerinin değer yönelimlerinin önem sırasına göre derecelendirilmiştir. Kriterler belirlenirken uzman görüşleri ve literatür taramasından (Schwartz (1992, Demirutku, 2004 ve Yapıcı, 2012) faydalanılmış olup aşağıda verilen Tablo 1. oluşturulmuştur.

Tablo 1. Değer yönelimleri karar kriterleri

Kriterler
Güç (K ₁)
Başarı (K ₂)
Yaşamdan Haz Alma (K ₃)
Uyarılım / Dürtü (K ₄)
ÖzYönelim (K ₅)
Evrensellik (K ₆)
Yardımseverlik (K ₇)
Geleneksellik (K ₈)
Uyma (K ₉)
Güvenlik (K ₁₀)

Kriterlerin Ağırlıklandırılması

AHP yönteminden yararlanılan bu aşamada belirlenen faktörlerin değerlendirilmesine yönelik karar matrisi oluşturulmuştur. Konunun paydaşları olan Sınıf Öğretmenlerine (27), akademisyenlere (2) ve toplamda 29 adet anket sunulmuş ve Ek'ler kısmında görüşlere yönelik tablolar verilmiştir. Bu çerçevede ikili karşılaştırma matrisi yani CR değeri 0,094363 olarak tespit edilmiş bu oranın 0,10'dan küçük çıkması matrise yönelik karşılaştırmalar sonucunun tutarlı olduğunun bir göstergesidir (Korucuk, 2018). Bu kapsamda AHP yöntemi ile faktörler derecelendirilmiş ve ilgili ağırlık değerleri Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Değerler yönelimi düzey tablosu

	K₁	K₂	K₃	K₄	K₅	K₆	K₇	K₈	K₉	K₁₀
Ağırlık	0,099	0,019	0,033	0,025	0,086	0,063	0,206	0,272	0,047	0,150
Sıralama	4	10	8	9	5	6	2	1	7	3

Tablo 2'ye göre sınıf öğretmenlerine yönelik değerler yönelimine ilişkin en önemli faktörlerin sırasıyla "Geleneksellik", "Yardımseverlik" ve "Güvenlik" olduğu belirlenmiştir. Diğer önemli faktörler ise sırasıyla "Güç" ve "Öz Yönelim" olduğu tespit edilmiştir. Öte taraftan en az önem düzeyine sahip faktörlerin ise sırasıyla "Başarı", "Uyarılım / Dürtü", "Yaşamdan Haz Alma", "Uyma" ve "Evrensellik" olduğu görülmüştür.

Sonuç ve Öneriler

Değer tercihleri toplumların kültürleri ile şekillenmekte, toplumların tercihleri ile ifade edilmektedir. Dolayısıyla toplumumuzun değer yönelimleri de bireylerin değer tercihlerine göre biçimlenmekte yani yansıması olmaktadır. Toplumda anahtar rol oynayan öğretmenler bu değerlerin kazandırılmasında, sürdürülebilir kılınmasında ve aktarılmasında önemli görevler üstlenmektedir. Çünkü öğretmenlerin öğrencilerin değer yargılarını etkileyebilme gibi bir özelliği olduğu bilinmektedir.

Bu noktadan hareketle değer yönelimlerine ilişkin faktörler çok çeşitli olmakla birlikte çalışmamızda genel olarak kabul gören unsurlar dikkate alınmıştır. Diğer taraftan değer yönelimleri karmaşık bir karar verme problemi olmasından ötürü faktörlerin önem derecelerinin belirlenmesinde Çok Kriterli Karar Verme yöntemlerinden yararlanmayı gerektirmektedir. Bu kapsamda çalışmanın amacı Giresun'da görev yapan sınıf öğretmenleri gözüyle değer yönelimleri unsurlarının belirlenmesi ve belirlenen sorunların önem derecelerinin AHP yöntemi ile yapılmasıdır.

Yapılan çalışma sonucuna göre sınıf öğretmenlerine yönelik değerler yönelimine ilişkin en önemli faktörlerin sırasıyla “Geleneksellik”, “Yardımseverlik” ve “Güvenlik” olduğu belirlenmiştir. Diğer önemli faktörler ise “Güç” ve “ Öz Yönelim” olduğu tespit edilmiştir. Öte taraftan en az önem düzeyine sahip faktörlerin ise sırasıyla “ Başarı”, “Uyarılım / Dürtü”, “Yaşamdan Haz Alma”, “Uyuma” ve “Evrensellik” olduğu görülmüştür.

İlgili literatür tarandığında böyle bir çalışmaya rastlanmamış olması konuyu önemli kılmaktadır. Aynı zamanda kullanılan yöntem itibari ile alanda bu şekilde bir çalışmanın olmaması literatüre katkı sağlayacağı şeklinde değerlendirilebilir. Bu bakımdan değerler yönelimi ve değerler eğitimi çeşitli açılardan karşılaştırılmaya örnek nitelikte düşünülebilir. Bununla birlikte araştırmada uzman grup ile görüşülmüş ancak zamandan kaynaklı kısıtlar sebebi ile uzman sayısı artırılmamıştır.

Ayrıca çalışma kapsamında elde edilen sonuçların uzman grup ile yapılan görüşmelerde karar vericilerin beklentilerini desteklediği tespit edilmiştir. Ancak insan kararları, beklentileri ve yargıları tam kesin olarak sayısal bir biçimde ifade edilemediğinden ve belirsiz olmasından dolayı gerçek durumu modellemek hem çok zor hem de çok karmaşıktır. Bu olgudan yola çıkarak gelecek çalışmalar için bulanık Çok Kriterli Karar Verme yöntemlerinden faydalanılarak sonuçlar mukayese edilerek tartışılabilir.

Kaynakça

- Alpöge, G. (2011). Okul öncesinde değerler eğitimi. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Clemen, R.T. ve Reilly, T. (2013). Making hard decisions with decision tools. South – Western Cengage Learning . USA.
- Balat, G. U. ve Dağal, A. B. (2011). Okul öncesi dönemde değerler eğitimi etkinlikleri. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Bardi, A., Lee, J. A. ,Towfigh, N. ve Soutar, G. (2009). The structure of intraindividual value change. Journal of Personality and Social Psychology, 97, 913-929.
- Demirutku, K. (2004). Turkish adaptation of the portrait values Questionnaire, Unpublished Manuscript. Ankara, Middle East Technical University.
- Erdal, H. ve Korucuk, S. (2018). İmalat işletmelerinde yeni ürün geliştirme kriterleri: Karadeniz Bölgesi örneği, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 20, Sayı 1 , 99-112.
- Erden M. (2008). Eğitim bilimlerine giriş. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Güngör, E. (1998). Değerler psikolojisi üzerine araştırmalar, İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Halstead, J. M. ve Taylor, M. J. (1996). Values in education and education in values. London: The Falmer Press.
- Hooli, A. ve Shammari, Z. (2009). Teaching and learning moral values through kindergarten curriculum. Educational policy, 129, (3), 382-399.
- Korucuk, S. (2018). Soğuk zincir taşımacılığı yapan işletmelerde 3pl firma seçimi: İstanbul örneği, Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, sayı, 16, 341-365.
- Korucuk, S. (2019). Üretim İşletmelerinde verimliliğin önündeki engellerin ve verim artırıcı tekniklerin bütünsel ahp-topsıs ile sıralanması: Erzurum ili örneği . Verimlilik Dergisi , (1) , 219-241 .
- Korucuk, S. ve Memiş, S. (2018). Tedarik zinciri yönetimindeki risk faktörlerinin Ahp ile ölçülmesi: Erzurum ili örneği. BEÜ SBE Derg, 7, (2), 1036-1051.
- Mehmedoğlu, A. U. (2004). Kişilik ve din. İstanbul: Değerler Eğitim Merkezi Yayınları.
- Mehmedoğlu, A. U. (2006). Gençlik, değerler ve din: küreselleşme, ahlak ve değerler. İstanbul: Litera
- Memiş, A. ve Gedik, G.E. (2010). Sınıf öğretmenlerinin değer yönelimleri, Değerler Eğitimi Dergisi, Cilt 8, No:20, 123-145.
- Memiş, S, Korucuk, S, ve Ergün, M. (2019). Determination of criteria for electrical distribution : case of Erzurum province, Journal of Global Strategic Management, V. 13 , No.1, 17-26.
- Özbek, A. ve EREN, T. (2012). Üçüncü parti lojistik (3pl) firmanın analitik hiyerarşi süreci (Ahs) ile belirlenmesi, International Journal of Engineering Research and Development, 4 (2), 46-54.
- Öztürk, A. (Ed.). (2009). Sosyal bilgiler eğitimi. Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Rokeach, M.(1973). The nature of human values, The Free Press, NY.

- Schwartz, S. (1992). Universals in the content and structure of values: Theoretical advances and empirical tests in 20 countries. In M. P. Zanna, (Ed.), *Advances in Experimental Social Psychology* (pp.1-65). San Diego: Academic Press.
- Saaty, T.L. (2008). Decision making with the analytic hierarchy process, *International Journal of Services Sciences*, 1(, 1), 83-98.
- Yapıcı, A. (2009). Küreselleşme ve değerler krizi. *Değerler Eğitimi Merkezi Dergisi*, 7, 14-18.
- Yapıcı, A, Kutlu, O, M. ve Bilican, I, F, (2012). Öğretmen adaylarının değer yönelimleri, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:11 , Sayı:42, 129-151.
- Yapraklı, T.Ş. ve Erdal, H. (2015). Bankacılık sektöründe pazarlama karması elemanlarının önceliklerinin belirlenmesi: Erzurum ili örneği, *The Journal of Academic Social Science Studies*, 38, 481-500.
- Yıldırım, Esat (2020). Sınıf öğretmeni adaylarının değer yönelimleri: bir durum çalışması *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10 (19), 109-126.

Extended Abstract

Introduction

Nowadays, values are seen as an important component in the feelings, thoughts and behaviors of individuals as a result of developments in education and training activities depending on social factors. In addition, the concept of value education has recently been used extensively for the continuity and sustainability of the social structure, and value orientations, which are a part of this education process, have become key components. Value has been defined as permanent beliefs towards a social and personal behavior and life goal (Rokeach, 1973). In another definition, Halstead and Taylor (1996) expressed the concept of value as follows; guiding valued actions and beliefs with behaviors, they are also elements used to refer to thoughts, basic beliefs, philosophy of life and standards. All these thoughts, ideals, and beliefs are concepts that are directly related to personal identity, that is, personal integrity.

Schwartz (1992) stated that there are 10 basic values in order to determine the value orientation of classroom teachers. These values are; He stated that there are 10 basic values: "power", "success", security, compliance, pleasure from life ", " stimulation / impulse ", universality" self-direction ", " benevolence ", and tradition. Power; achieving dignity and social status, and establishing control and control over people and resources, success: showing individual competence for social attributes, enjoying life; pleasure and satisfaction, stimulation / impulse; the pursuit of novelty and excitement, tradition; adherence and respect to the ideas and habits traditionally provided by religion and culture, universality; the understanding of protecting all nature and human well-being, security; the individual's sense of safety and the network of society and relationships, self-direction, independent action and thought when searching and choosing, benevolence. Observing the well-being of individuals in one's life, compliance means providing the qutal and expected social demands of the society and restricting the tendencies that will harm the social rules.

Values that are in harmony with each other are listed close to each other at the top of the circle. Values that are incompatible with each other are located at opposite ends from the center (Yapıcı et al., 2012). Value orientations, which are affected by a wide variety of variables and factors, are one of the issues that need to be dwelled on very carefully. Mehmedoğlu (2006) stated that one of the main purposes of working towards values is to identify the existing value orientations in individuals and to reveal the interactions of these orientations with the behavior, attitude, roles and social experience. Based on all these factors, determining the importance of value orientations on classroom teachers constitutes the aim of this study. AHP, which is one of the Multi Criteria Decision Making methods, has been used in the solution of unified class implementation problems which is a complex and complex problem.

Method

The method applied by Saaty in 1977 is one of the Multiple Criteria Decision Making (MCDM) Methods that have been used extensively in solving complex and complex problems. Özbek and Eren (2012) stated in their study that it is a method that ranks decision options in order of priority around the criteria determined by decision makers (Memiş et al., 2019). Erdal and Korucuk (2018) stated that AHP is differentiated from other methods due to its subjective factors.

Results and Discussion

According to the results of the study, it has been determined that the most important criteria regarding the values orientation towards classroom teachers are "Tradition", "Benevolence" and "Safety", respectively. Other important criteria were determined to be "Power" and "Self Orientation", respectively. On the other hand, the criterions with the least importance were "Achievement", "Stimulation / Impulse", "Enjoying Life", "Conformity" and "Universality", respectively. The fact that no such study was found when the relevant literature was scanned makes the subject important. At the same time, due to the method used, the absence of such a study in the field can be considered as contributing to the literature. In this respect, it can be considered as an example to compare values orientation and values education from various angles. However, the expert group was interviewed in the study, but the number of experts could not be increased due to time constraints. On the other hand, it was determined that the results obtained within the scope of the study supported the expectations of the decision makers in the interviews with the expert group. However, modeling the real situation is both very difficult and very complex, since human decisions, expectations and judgments cannot be expressed in an exact numerical form and are ambiguous. Based on this fact, fuzzy Multi-Criteria Decision Making methods can be used for future studies and the results can be compared and discussed.

Ekler**EK:1.** Karar vericilerin kriterler üzerinden elde ettikleri karar matrisi ve ağırlıklar

Kriterler	K ₁	K ₂	K ₃	K ₄	K ₅	K ₆	K ₇	K ₈	K ₉	K ₁₀	Ağırlıklar	Tutarlık Oranı (CR)
K ₁	1	3	3	3	3	3	1/3	1/3	3	1/3	0,099	0,094363 < 0,010 tutarlı
K ₂	1/3	1	1/3	1/3	1/5	1/3	1/7	1/7	1/7	1/6	0,019	
K ₃	1/3	3	1	3	1/3	1/3	1/6	1/6	1/3	1/5	0,033	
K ₄	1/3	3	1/3	1	1/6	1/3	1/7	1/6	1/3	1/5	0,025	
K ₅	1/3	5	3	6	1	3	1/3	1/5	3	1/3	0,086	
K ₆	1/3	3	3	3	1/3	1	1/3	1/3	3	1/3	0,063	
K ₇	3	7	6	7	3	3	1	1/3	7	3	0,206	
K ₈	3	7	6	6	5	3	3	1	7	3	0,272	
K ₉	1/3	7	3	3	1/3	1/3	1/7	1/7	1	1/5	0,047	
K ₁₀	3	6	5	5	3	3	1/3	1/3	5	1	0,150	